

САМО ВАКЦИНА И ХИГИЕНА ШТИТАТ ОД ХЕПАТИТИС А И Б

Акутен вирусен хепатитис или жолтица е воспаление на црниот дроб, предизвикан од хепаталните вируси кои се 5 типа, означени како хепатитис А, хепатитис Б, хепатитис Ц, Д и Е. Заболувањето најчесто има епидемски размери, а последиците се хронични воспалителни промени на црниот дроб и ретко смртен исход кај тешки случаи. Ова се однесува особено на хепатитис Б и хепатитис Ц, кои се најчеста причина за цирроза и рак на црниот дроб.

- Хепатитисот А е предизвикан од *Hepatitis A virus* кој спаѓа во групата на РНК-вируси. Инфицираните луѓе се најзаразни една недела по појавата на симптомите. Главен начин на инфицирање најчесто е феко-оралниот пат. Точната преваленца не може да се процени

На хроничните заболени и носители на вирусот треба да им се овозможи правилно лекување и информирање за заштита од натамошно влошување на болеста, особено за фактот дека треба да престанат да пијат алкохол, да пушат и да се советуваат за правилен режим на исхрана

поради голем број лесни облици со благи симптоми како и голем број на асимптоматски болни, особено кај децата. Инкубацискиот период е од 15- 50, односно во просек околу 25 дена. Болниот е инфективен 14-21 ден пред и 7-9 дена по појавата на жолтицата. Болеста во почетниот стадиум е проследена и со замор, слабост и истоштеност како и со губење на апетитот. Жолтицата обично трае околу 2 недели, а при преглед се наоѓа и лесно зголемен црн дроб, објаснува д-р Сузана Мијовска, специјалист интернист во ординацијата „Промедика медиал центар“ во Скопје.

ПОЖОЛТУВАЊЕ НА КОЖАТА И НА ОЧИТЕ

Дијагнозата се поставува со откривање антитела за вирусот во серум со РИА или ЕЛИСА метод. Имунитетот за прележаната жолтица подоцна се докажува со присуство на IgM и IgG антитела. Третманот на хепатитис е со дополнителна терапија покрај основната, во одредени случаи и хоспитално лекување. Најчесто поминува без дополнителни компликации и без развој на хроничен хепатитис.

Хепатитис Б, Ц и Д обично се јавуваат како резултат на парентерален контакт со заразни телесни течности. Заеднички начини на пренесување на овие вируси вклучува трансфузија на заразна крв или крвни продукти, инвазивни медицински процедури со користење контаминирана опрема. Хепатитис Б може да се пренесе од мајката на бебето при раѓање, од член на семејството на детето, а меѓу партнери преку сексуален контакт.

- Периодот на инкубација е до 2 месеца од првичниот контакт со контаминиран извор. Симптоми-

Д-р Сузана Мијовска

Специјалист интернист во ординацијата „Промедика медиал центар“ во Скопје

те вклучуваат пожелтување на кожата и очите, темна урина, бел измет, екстреман замор, мускулна болка, гадење, повраќање и болки во stomакот. Третманот е хоспитален (на инфективно одделение) со лабораториски испитувања за докажување на болеста (инфективен скрининг за хепатитис), а потоа следува лекување со инфузииска симптоматска терапија според лабораториските резултати, вели д-р Мијовска.

За спречување најважни се превентивните мерки кои се однесуваат на поединец, семејство, заедница, на ниво на јавни установи, здравствени објекти, училишта, прехранбени објекти институции и сл. основно е да се подобри хигиената за работа, со навремена изолација и деконтаминација на постојните контаминирани извори на инфекција.

НУЖНА ЕДУКАЦИЈА

Секој поединец е должен да води грижа за своето здравје, преку личната хигиена, начин на исхрана, правилно однесување во околината. Нужно е да се организира и да се спроведе едукација на здравствените работници, работните луѓе, студентите и учениците.

Во основните начела ги издвојувам: редовно миење на рацете со вода и сапун, носење заштитни маски, ракавици, очила (работници во лабораторија, стоматолози, хирурзи, и сл.), да не се конзумира нетермички обработена храна (вирусот се инактивира со 20 минутно врлена вода, хлорирање на водата за пиење). Редовно да се тестира крвта и крвните продукти, ткива и органи, сперма за вештачко оплодување.

Превенцијата вклучува вакцинација на населението за хепатитис А и Б (не постои вакцина за хепатитис Ц). На хроничните заболени и носители на вирусот да им се овозможи правилно лекување и информирање за заштита од натамошно влошување на болеста, особено фактот дека треба да престанат да пијат алкохол, да пушат и да се советуваат за правилен режим на исхрана, посочува д-р Мијовска.

